

vestnik

GLASILO DOMOBANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH
BORCEV —

NOTICIERO DE SAN MARTIN

REGISTRO NACIONAL Nº 393.650 - 2-X-1952

III. LETO

San Martín, maj-junij 1954

Štev. 7

SLOVENSKI ŽENI

POSVEČUJEMO TO ŠTEVILKO „VESTNIKA“ OB DEVETLETNICI NARODNE TRAGEDIJE VETRINJE, DA OPOZORIMO NAŠO IN SVETOVNO JAVNOST NA VELIKE ŽRTVE, KI SO JIH ŽRTVOVALE V PROTIKOMUNISTIČNI BORBI NAŠE ŽENE IN DEKLETA — V NJIH VEČEN SPOMIN, ZAHVALO IN PRIZNANJE!

Slovenski ženi posvečujemo vso to številko „Vestnika“. Obhajamo namreč devetletnico največje narodne tragedije: Vetrinje in je potrebno, da povdarimo to, kar se tako često pozablja in kar je sploh v sodobnem človeštvu neka usednina nekdanjih časov poganstva, ko je bila žena brezpravna in se sploh v javnosti ni upoštevala. Najkulturnejši rimski narod z bogato kulturo v vsej pestri svoji povestnici omenja le dve ženi. Krščanstvo je ženo visoko dvignilo saj najznamenitejši človek vseh vekov je le žena — Marija. Kakor pa ne gre previsoko dvigati in oboževati žensko, tako se je ne sme potiskati v ozadje in ji odrekati, kar ji vsaka pravica in kultura prisoja. V skromni obseg malega „Vestnika“ in še manjšega članka seveda ne spravimo vsaj del onega, kar bi radi o slovenski ženi povedali, omejimo se le na desetletja naše generacije, ki preživlja že tretjo svetovno vojno, mrzlo sicer, a je že marsikje zelo vroča in krvava. Ko je l. 1914 zapela v Avstriji bojna tromba na dan sv. Ane, so se začele prazniti naše vasi in mesta. Sledila je glavna mobilizacija in tej pa vpoklici za boj sposobnih mož in fantov, bolj in bolj sa v cerkvi postajale moške klopi tako prazne, da je človeka kar zazebljo. Prazne vasi, prazne družine — saj so morali tudi stari možje na vojsko. To je bilo v največjem poljskem delu, v času košnje, mlatve, pred

trgatvijo, novim oranjem in setvijo ozimine, priprava za zimo: spravljanjem pridelkov, nabave nastilja in drv. Po večini so to moška dela. To je bil naravnost problem, kaj bo s prehrano, kdo bo obdeloval. Glej, takrat se je dvignilo slovensko dekle, slovenska žena. Vse je bilo v redu obdelano. Ne le da državna oblast ni nič prispevala za ljudsko prehrano, kar je bila njena dolžnost, marveč je še celo prihajala rekvirirat živino, žito in dr. Posamezni predeli Slovenije so pridelali, da so prehranili druge pasivne kraje. Kdo? To je storila slovenska žena. Vsi smo jo občudovali; vse je bilo pokošeno, vse obdelano, vse pospravljeno, vse v najlepšem redu na slovenskem polju, v hlevu, v gozdu. Moških ni bilo, najeti ni bilo kje in s čim, žena je postala mati, oskrbnica družine, vzgojiteljica, gospodar, mlatič, orač, kosec, vse, vse! Moški — junak na frontah — žene junaki v zaledju! To so dejstva, ki govore brez vsakega dvoma jasno. In kako so delale — mnoge s svežo rano v srcu — mož je padel, sin v ujetništvu, sorodnik pogrešan.

Druga svetovna vojna po svoji kratki završitvi, ni zahtevala toliko kot prva, je pa prinesla še hujše — domačo revolucijo. Kaj groze je prineslo že leto 1942 — morda najstrašnejše v obeh vojnah. Dvignil se je sovrag v deželi, hujši kot nemški in italijanski okupator, ostud-

nejši kot turške tolpe in nasilnejši kot 600-letni naš gospodar — German — so bili komunisti, domači in iz vseh delov sveta, ki so pridrli, da njihovi pohoti ne uide lepa Slovenija. Dvignili so se slovenski fantje in za njimi slovenski možje v obrambo domovine in za obstoj naroda. In slovenska žena! Sijajna potomka onih žena, ki so leta 1790 s poljskim orodjem odgnale iz domače cerkve avstrijske vojake, ki so po odloku zanešenega Jožefa II. hoteli izropati cerkve, a ker je bil naval naših žena nanje tako silen, so zbežali oboroženi pred slovensko ženo in pustili cerkev nedotaknjeno!

slami, pod raztrgano odejo in ješ, kar možu in otrokom ostane.“ In ta žena ni našla prizanašanja pri poživljeni komunistični druhali. Prsa so ji rezali, v verige jo uklepali, sežigali so jo, z otrokom pod srce so jo prebadali, razmesarjeno, stepeno in polživo so pokopavali, pred njenimi očmi so klali otroke — moža — njene sinove so nečloveško trpinčili, še njihove grobove so ji raztreli!

Velika žena — naš „Vestnik“ ti svoje predale odpira, nezrušljiv spomenik ti postavlja, med druge narode tvoje junastvo prenaša! Narod slovenski, dvigni glavo, ponosen na svojo junakinjo —

Opeka Marija, Topol pri Begunjah

Škrljeva mama iz Stare Cerkve pri Kočevju

Podobnih epizod iz revolucije tu ne popisujemo, pač pa spominjamo na številke „Vestnika“ pod zaglavjem „Dejanja govore,“. Opozarjamo na slike slovenskih mater in dveh brhkih deklet, ter na Matico mrtvih, ki danes prinaša le imena slovenskih žena in deklet — žrtve komunistične pohote. Če že kdo skuša kakorkoli opravičevati pokolje fantov kot aktivnih borcev, se pač mora zgrazati nad pokoljem mirnih deklet in izmučenih od žalosti in garanja slov. žena!

Slovenska žena — taka si, kot te opisuje iz prejšnjega stoletja odlični slovenski mislec in rodoljub dr. Ivan Tavčar: Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo. Podobna si živini, zgarana in odrgnjena vozari po andaluškem skalovju. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, ka bi se ne podrl kak vogal hiše, da bi mož preveč ne znesel v pivnice, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj! Te domovine si prvi steber ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na

globoko skloni glavo pred njo — v zavesti, da nikdar ne bo izgubljena naša domovina, naš narod ne bo umrl, dokler ohranja v vseh viharjih to domovino in krepi ta narod slovenska žena, verna in junaška.

PRED 523 LETI IN DANES!

V vojni Angležev s Francozi, ko je šlo za francoski kraljevi prestol, je bila od angleških zaveznikov Burgundcev ujeta pogumna borilka, 19 letno dekle, Francozinja — poznejša svetnica — sv. Ivana Arška — Devica Orleanska. Angleži so jo od Burgundcev odkupili za 10.000 zlatnikov, na kar so jo zopet Angleži obsodili na smrt in jo 31. maja 1431 — torej pred 523 leti — živo sežgali na grmadi v mestu Roen. Leta 1455 je papež Kalist obnovil sodni proces. Postopek je trajal 8 mesecev, ki je izpričal popolno nedolžnost Ivane Arške, sodnike pa obsodil, ker so sodili krivično in zvijačno. Pač pod pritiskom Angležev.

Velika svetnica, prosi za naše mučenice, slovenska dekleta in slovenske žene!

NAŠE KURIRKE

Naše žene in naša dekleta so vršila v pretekli svetovni vojni in komunistični revoluciji v Sloveniji zelo veliko in častno vlogo. O tem bo še pisala zgodovina in bo imela mnogo pisati. Danes še ni mogoče objaviti vseh imen žena in deklet, ki so žrtvovale vse svoje sile, v mnogih primerih celo svoje življenje, v protiokupatorski in protikomunistični borbi. Toda prišel bo čas, ko bodo imena vseh teh žena in deklet zablestela in jih

gonu. Naša vrla Dolenjka (sedaj živi v Argentini) ni nič pomišljala, ampak pogumno povedala, da so njeni vsi tisti paketi po policah in pod klopjo. Že je patrolja mislila, da je ujela spretno črno-črnohorzizanko ali pa pomočnico partizanov. Hoteli so videti pakete. Dekle jih je začelo razvijati in prikazal se je prepečenec, prežganje, nekaj sladkorja, nekaj suhega sadja salama in podobno. „Kam nesete vse to?“ vpraša vodja pa-

Stražišar Valentina iz
Kožljeka

Vičič Iva

bo poznal sleherni Slovenec. Danes žive njihova imena v naših srcih; prav pa je, ako bodo ta imena zapisana tudi v knjigah in vklesana v kamen, da jih bodo mogli tudi bodoči slovenski rodovi brati in občudovati.

Čudovito je bilo delo n. pr. naših kurirk. Je bilo nekaj deklet ki so stalno hodila v laška in nemška koncentracijska taborišča in nosila zaprtim Slovincem in Slovenkam hrano, perilo, cigarete, tajna sporočila itd. Koliko življenj so te žene rešile, ve samo dobri Bog. Ni bila samo umetnost potovati čez meje in prenašati številne zavoje, to je bilo tudi zelo tvegano dejanje, včasih celo smrtonesno dejanje. Pa se ta dekleta niso ba'la ničesar, čut dolžnosti, da pomagajo svojim nesrečnim bratom in sestram, jim je dajal moči in poguma. Pa tudi zaupanja v božjo pomoč ni manjkalo.

Leta 1943 se je zgodilo, da je neka taka pogumna kurirka potovala iz Ljubljane v Italijo, da po tamošnjih taboriščih razdeli dragocene zavoječke. Kmalu se pojavi v vlaku laška patrolja, ki začne spraševati čigavi so številni paketi v va-

trulje. „V Gonars,“ odgovori dekle in nadaljuje: „Tam umirajo od lakote naši ljudje ki jih Vi po nedolžnem zapirate, komuniste pa puščate na miru in jih celo podpirate.“ Patrolja je brez besede odšla dalje.

Drugič je bilo treba nesti važno sporočilo protikomunističnim edinicam v Kočevje. Bilo je to tako sporočilo, za katerega ne bi smel zvedeti ne okupator in ne komunisti. Zveze s Kočevjem so bile pretrgane. Kdo naj nese sporočilo? Vsak moški, ki bi se skušal pretolči tedaj skozi to ozemlje, bi bil močno sumljiv in po vsej verjetnosti ne bi mogel izvršiti naročila. Pa se je ponudila mlada dijakinja, nežne telesne konstitucije, da izvrši to kurirsko nalogo. Vodstvo vaških straž ni vedelo, ali naj sprejme pogumno ponudbo ali ne. Končno jo sprejme. Dekle gre na pot in po čudovitih dogodivščinah pride do Kočevja, odda poročilo, sprejme odgovor in ga prinese nazaj v Ljubljano.

Takih in podobnih primerov je bilo tedaj v naši domovini nešteto. Vsaka vas je imela nekaj zanesljivih deklet, ki so

SPOMINI NA ŠKRLJEVO MAMO

Neovrgljivo je dejstvo, da so tudi ženske mnogo pomagale v boju proti komunizmu. Z orožjem v roki so storile malo, ker slovenska žena in dekle je po naravi mehka, občutljiva, dobrotljiva in zato za tak boj nesposobna. Pač pa je slovensko ženstvo storilo svojo dolžnost na drugih mestih.

Poznala sem ženo, ki mi je še danes vzor plemenite matere in neizprosne protikomunistične borke. Ta odlična žena je bila Škrljeva mama iz Stare Cerkve pri Kočevju. Bila je mati šesterih otrok, od katerih je eden umrl v detinski dobi. Ostalih pet je vzgajala, kakor more vzgajati le najboljša mati, vzgajala strogo po katoliški veri in v trdem delu. Daleč na okoli je bila poznana po svojem veselem in okritelem značaju. Vsi so jo imeli radi. Hodili so k njej po nasvete in pomoč. Ni bila bogata Škrljeva družina, a z umnim gospodarstvom in dobrim gospodinjstvom so si preskrbeli vsega in so od svojega tudi revežem radi dajali. Tudi z Nemci, Kočevjarji, katerih je bilo v Stari Cerkvi več kot polovico je živela Škrljeva mama v dobrih odnošajih, povdarjajoč, da smo si po Kristusu vsi bratje in da je za nas vse

opravljale kurirsko službo in pomagale edincam vaških straž ali domobrancev. Nekatere so znale svoje kurirske posle tako spretno izvrševati da niti domači (oče, mati, bratje in sestre) niso vedeli, kaj dela njihova hči oz. sestra. Ponoči so se splazile preko žičnih ograj, potovale po partizanskem ozemlju in izvršile misijo, ki se jim je zaupala.

Vedno pa ni šlo po sreči. Zgodilo se je, da so tako Nemci in Italijani kakor tudi partizani odkrili tako kurirko. Mnogo jih je romalo v zapore in v koncentracijska taborišča. Mnogo jih je bilo mučenih, da bi tako izdale skrivnost, ki so jo prenašale. Mnogo pa jih je tudi dalo svoja mlada življenja na oltar domovine. Posebno teh se moramo z veliko hvaležnostjo spominjati v teh dnevih, ki so posvečeni spominu vseh žrtev za svobodo slovenske domovine.

trpel. Zdi se mi, da takrat ni bilo v njeni okolici človeka, ki ne bi s simpatijo gledal na njo. Kljub temu, da je bilo njeno življenje samo trpljenje, ni tega na zunanaj nikdar pokazala. Kadar si jo srečal ali obiskal, je bila vedno nasmejanega lica.

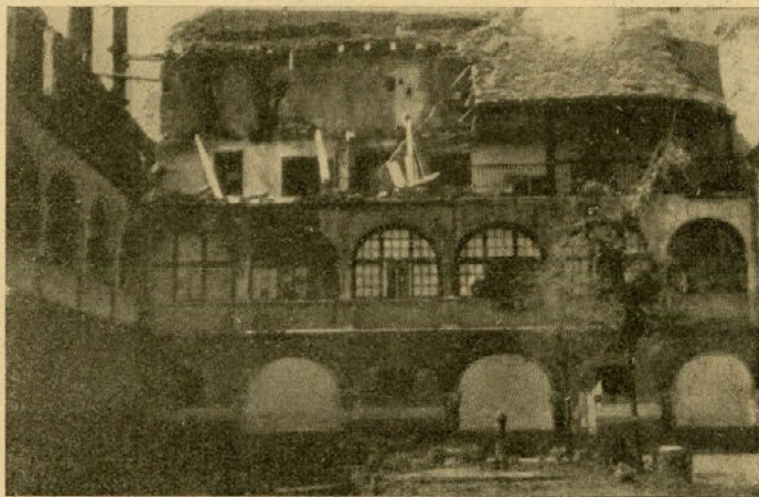
Kot globoko verna in naravno zelo inteligentna je zgodaj spoznala zlo komunizma. Ko se je pri nas začela razvijati Osvobodilna fronta, lahko rečem, je bila ona ena izmed prvih žena na Kočevskem, ki je javno začela svariti ljudi in jim dokazovati, da se za tem skriva komunizem in ničesar drugega. Marsikje je uspela, marsikje pa je naletela na odpor. Do sedaj pri vseh tako ljubljena žena je dobila smrtne sovražnike v vrstah komunistov in njihovih simpatizerjev. Ona se za to ni zmenila. Z isto vne- mo je razkrinkavala nadalje podlost in lažnjivost njihove propagande in njihovih načrtov. Večkrat je omenila, prišel je čas, da moramo biti dosledni. Vsak katoličan mora storiti svojo dolžnost in stremeti za tem, da se uniči komunizem točasno največje zlo. Neštetokrat je izjavila, da so polovičarski ljudje smrt za tako vzvišeno borbo. Bog je dal, da je prišla nad njo velika preizkušnja, da je na sebi občutila velikansko krivico, ki so jo delali komunisti našim ljudem, ko so jih po nedolžnem obsojali. Vse podlosti, kar je vedela, da so zmožni storiti komunisti je morala občutiti na lastni koži. Lahko bi se bila izognila vsemu temu, dobro se je poznala z vsemi komunisti, samo rekla bi, z vami bom, ali vsaj, ne bom delala proti vam, pa bi bila Škrljeva mama zopet čislana in spoštovana kot poprej. Toda ne, njen kremeniti in odločen značaj to ni dopustil, boj neizprosen boj do konca. In ko je italijanska patrolja izsledila v Stari Cerkvi komunistično trojko, ki je s svojimi pajdaši strahovala cel kočevski okraj, je bila Škrljeva mama osumljena izdajstva in s tem obsojena na smrt. Zbolelo jo je. Le kdor je sam občutil, ve, kako boli krivica. Toda ni klonila. V svesti si, da je nedolžna, da trpi za dobro stvar, je še naprej svarila ljudi in pomagala kjerkoli je mogla. Edinega sina, ki je bil do-

ma potreben je dala k vaški straži. Držala se je načela, katerega je tudi svoje otroke učila: „Če si po vesti prepričan, da delaš prav, moraš pri tem vztrajati, pa tudi če veš, da te čaka smrt.“

Ob razsulu italijanske vojske se je sin belogardist, namesto da bi se umaknil in rešil, vrnil domov, v nadi, če bodo dobili njega bodo pustili mater. To družino je vezala velika medsebojna ljubezen, ki se je ob vsaki priliki pokazala. V tej veliki ljubezni sin ni mislil na sebe, niti ni pomislil na komunistično brezsrčnost in krivičnost. Ko so pridreli komunisti v Kočevje in ga zasedli,

*

Ta mati je storila svojo dolžnost v polni meri. Bila je svetel vzor vsem, posebno svojim otrokom. Za osvoboditev izpod komunizma je darovala življenje. Razen tega je žrtvovala za domovino še sina in hčer. Ostale šitri hčere so po zgledu matere storile vse, kar je bilo v njihovi moči, za uničenje komunizma. Najmlajša je darovala največ, kar je mogla, svoje življenje zato, da bi ne bila domovina zasužnjena od komunistov. Ob napadu na Kočevje se je v Škrljevo hišo zateklo 18 domobrancev. Sestre so izmenoma hodile ogledovat položaj in poro-

Kočevski grad

so začeli iskati žrtve. Med prvimi je bila Škrljeva mama in ko je sin prosil, naj vzamejo njega mesto matere, so mu zabrusili, bomo vzeli tebe mater in še očeta. In tako se je zgodilo. Škrljeva mama je bila takrat edina ženska, ki je bila zaprta v Kočevju, zato so jo dali med bogoslovce. Imela sem priliko govoriti z nekim bogoslovcem o tej močni ženi. Pravil mi je, da bo ostala vsem v trajnem spominu. Bila je najbolj pogumna med vsemi, nikdar potrta. Veliko je molila in bodrila druge. Vedela je, da jo čaka smrt, pa to je ni strlo. V noči od 14. na 15. oktobra 1943 so jo vklenili skupno z zetom in ko je to videl sin, je zaklical: „Na svidenje!“ Vklenili so še njega in jih odpeljali. Nekje v Mozlju počivajo njihove kosti.

čat domobrancem, kako je. Ko je bila na vrsti najmlajša, Anica, in je pogledala skozi okno, jo je ustrelil partizan. Ob tem tragičnem trenutku se niso sestre oplašile, temveč so do konca vztrajale, dokler ni bila nevarnost mimo. Ko je bil boj končan in sovražnik odbit, so se šele zavedle, kaj se je zgodilo. Toda uderce so prenašale vdano, ker so se zavedale, da so s tem, ko so izgubile sestro, rešile 18 domobrancev.

Prepričana sem, če bi vse naše matere storile svojo dolžnost v taki meri, kot je to storila Škrljeva mama, ne bi bili danes tu v tujini in ne bi imeli zasužnjene domovine.

Marija H., slovenska mati

La mujer eslovena

La historia de nuestro pueblo reconocerá perpetuamente inegables méritos a la mujer eslovena a quien le cabe indiscutiblemente en el orden nacional precisamente en sus días más difíciles, méritos que no han sido suficientemente considerados hasta ahora.

Basta pensar un poco lo que pasó en los últimos tiempos, cuando estalló la primera guerra mundial en el año 1914, en que Austria ha movilizado a todos los hombres eslovenos desde los 18 hasta los 60 años de edad, de los cuales muchos han sido encarcelados como criminales políticos. Fué en esas circunstancias cuando se presentó el problema del cultivo de los campos para el sustento de la población. La mujer eslovena sale de su casa y se ocupa del duro trabajo campesino y suplente magníficamente la mano del hombre en abastecer las necesidades más apremiantes del pueblo. Austria misma se ha servido del fruto de su trabajo para alimentar a sus ejércitos, pues Eslovenia en su gran mayoría, el 80%, era un país netamente agrícola.

Después de la guerra mundial surge la revolución comunista. En el campo político nuestra situación era tan deplorable que no tenía ningún defensor, por eso Eslovenia ha sido organizada para la lucha no solamente contra el comunismo

de sus propios hijos sino también el internacional. La mujer en este momento decisivo de la historia tuvo la delicada misión de ser la portadora de la idea anticomunista y ofreció inmensos sacrificios en aras de la patria.

El presente índice muestra algunas de esas héroes, cuyos gloriosos hechos hacemos resaltar en ocasión de la conmemoración del 9º aniversario de la mayor tragedia de nuestra nación, llamada la tragedia de "Vetrinje".

VSE SLOVENCE IN SLOVENKE
VABIMO, DA SE UDELEŽE

SPOMINSKE SVEČANOSTI

V ČAST VSEM ŽRTVAM KOMUNISTIČNE REVOLUCIJE V SLOVENIJI. TO SVEČANOST PRIREDI DRUŠTVO SLOVENCEV V NEDELJO 6. JUNIJA OB 17.30 V CERKVI MARIJE POMOČNICE V DON BOSCOVEM ZAVODU

NAJ TA VSAKOLETNA PROSLAVA ZDRUŽI VSE POŠTENE PROTIKOMUNISTIČNE SLOVENCE V ENOTNO ARMADO, KI BO SLEDILA SVETLIM VZGLEDOM NAŠIH DOMOBRAŃEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV

MATICA MRTVIH

1. **Mauser Terezija**, št. Rupert, živa sežgana na grmadi v gradu Dob 28. XII. 1942, mati 10 otrok.

2. **Mauser Marija**, njena hči, stara 16 let, sežgana na grmadi skupaj z očetom, materjo in 4 brati. Več glej knjižico Zgodbe mučeništva Slovencev.

3. **Čebulj Anica**, učiteljica v Hinjah, stara 26 let, sežgana 13. VI. 1944, več glej „Vestnik“, II. letnik, št. 1.

4. **Škrl Marija**, Rašca pri Vel. Laščah, mati 6 otrok ustreljena v Kočevju leta 1942.

5. **Škrl Anica**, njena hči, ustreljena skupaj z materjo.

6. **Oražem Marija**, Prigorica 17 pri Dolenji vasi, uradnica, stara 23 let, vrnjena s Koroške, umorjena 1945.

7. **Trdan Ana**, uradnica, Prigorica pri Dolenji vasi, 22 let stara, vrnjena s Koroške in umorjena.

8. **Trdan Frančiška**, Prigorica pri Dolenji vasi, vrnjena s Koroške in umorjena.

9. **Ivanka Novak rojena škrabec**, učiteljica v Sodražici. Ko so rablji stopili v njeno sobo, je molila, odvedli so jo v gozd. Prosila je, naj prizanesejo radi nerojenega deteta, pa so jo pobili in polživo zakopali. Pri odkopu so jo našli v krčevitem položaju in v obeh pesteh polno prsti.

10. **Kozina Marija**, Slatnik pri Ribnici, mati 6 otrok. Rablji so jo pobili v kleti domače hiše z možem in 2 otrokoma.

11. **Mihelič M.**, Dane pri Ribnici, mati 5 otrok, iz domače hiše so jo odpeljali v noči, mučili in ubili.

12. **Stražišar Valentina** (glej sliko), Kožljek pri Cerknici, 23 let stara, ubili so jo v bližini doma.

13. **Škulj Marija**, Škrlje pri Golem (Igu), 22 let stara, odpeljali so jo v gozd, izdrli jezik, rezali prsa, polživo pokopali na pokopališču na Igu leta 1942.

14. **Železnik Ana**, Gorenje Golo, 22 let stara dekle. Ujeli so jo na škofeljski, na Igu mučili, pretepli in polživo vrgli v jamo, kjer se je zadušila.

15. **Edka Lipovec**, Želimlje 9, v blagoslovljenem stanju so jo v noči odpeljali v Mokerc z možem v zimskem času le v spodnji obleki, moža so mučili pred njenimi očmi, jo silili, da ga zapusti, kar je

odločno zavrnila, češ kar bo z njim, to naj bo z menoj. nato so jo prerezali od vratu po dolgem po životu, izkopali plod, se kruto norčevali, ji pulili nohte s prstov, polživo vrglo v brezdno.

16. **Rihter M.**, Krvava peč pri Robu. Ponoči napadli hišo, pobili njó, moža in 3 sinove.

17. **Lampret Marija**, stara 26 let, stanujoča v Ljubljani, je šla prosit hrano z malo hčerko. Rablji so jo ujeli v Tomišlju, odpeljali v Krim, strahotno mučili in ubili. Otroka je rabelj zgrabil za noge in udaril z glavo ob skalo. Obe so vrgli nato v brezdno.

18. **Golob Marija**, Pijava gorica, dekle, šivilja, stara 29 let. Odpeljali so jo v Zapotok z zahtevo, da pristopi v komunistično stranko in jih podpira, čemur se je odločno uprla. Izkopati si je morala jamo, kamor so jo postavili z zadnjim vprašanjem, če hoče k njim, kar je pogumno, odločno in rezko zavrnila. Ustreljena je padla v grob.

19. **Pangerc Marija**, Golo pri Igu. Šla je po živež, kjer so jo ujeli in pobili.

20. **Opeka Jožefa**, Topol pri Begunjah, 37 let stara. Vrnjena iz Vetrinje v Teharje in ubita.

21-22. **Sestri Juvančič** iz Begunj pri Cerknici, ustreljeni. (Glej š. Vest. II, stran 9).

23-24 **Sestri Obreza**, Begunje pri Cerci. (Glej š. Vest. II, str. 9.)

25. **Zalar Marija**, dekle, Kožljek, vržena v Kraško jamo 13. junija 1942.

26. **Marija Žnidaršič**, Bezuljak, mati 3 otrok, ustreljena 13. junija 1942.

27. **Jurjevčič Marija**, mati 5 otrok iz Bele Krajine, zaklana na njivi s srpom leta 1942.

28. **Njena 13 letna hči**, ustreljena na njivi leta 1942 istočasno z materjo.

29. **Angela Zajc**, 20 let stara, Višnja gora. Predno so jo ustrelili, so ji rezali prsa in nato vrgli v brezdno. (Glej š. V. II, stran 4.)

30. **Turšič Milka**, Kožljek št. 2, Begunje pri Cerknici stara 24 let, vrnjena iz Vetrinja in ubita v Teharjih.

31. **Košćak Milka**, Kožljek 1, Begunje pri Cerknici, stara 20 let, vrnjena iz Vetrinja.

32. Turk Angelca, Kožljek 14, Begunje pri Cerknici, stara 24 let, vrnjena iz Vetrinja in ubita v Teharjih.

33. Turk Marica, Kožljek 14, Begunje pri Cerknici, 16 let stara, vrnjena iz Vetrinja in ubita v Teharjih.

34. Grum Marija iz Bizovika, vrnjena z domobranci iz Vetrinj, bila v Teharjih in po nekaj dneh ubita.

35. Cimperman Antonija, Topol 14, Begunje pri Cerknici, mati 4 otrok, stara 58 let, ubita doma.

36. Sestri: Meden Marija, Selšek 16, Begunje pri Cerknici, stara 33 let.

37. Meden Ana, Selšek 6, Begunje pri Cerknici, stara 26 let.

38. Sestre: Oblak Antonija, Selšek 22, Begunje pri Cerknici, stara 27 let, vrnjena iz Vetrinja v Teharje;

39. Oblak Angela, stara 26 let;

40. Oblak Milka, stara 21 let;

41. Oblak Ana, stara 19 let, vse vrnjene iz Vetrinja in ubite v Teharjih.

42. Furlan Francka, Bezulfak, Begunje pri Cerknici, stara 22 let, vrnjene iz Vetrinja i ubita v Teharjih.

43. Brezec Ivana, Begunje 32, stara 48 let, pobita v juliju 1945 ob cesti proti Cerknici, mati 3 otrok, stara 48 let.

44. Drobnič Anica, učiteljica v Begunjah, ubita v Jelendolu.

45. Telič M., Stari trg pri Ložu, umorjena v domači hiši leta 1942.

46-47. Tilka Kotar in njena mati, delavki v tovarni „Motvoz“, Grosuplje, stali bili izvabljeni dan pre sv. Rešnjim Telesom v Ponovo vas, tam ujeti in odpeljani v št. Jurij. Vlačili so ju več dni po

48. Mici Debeljak, onemogla delavka, ki je živela z neko siroto v mali hišici v št. Jurju, je bila ubita v lastni hiši. hribih in slednjič ubili. Grob sta si morali izkopati sami.

Morilce, ki jih je poznala, je kleče prosila usmiljenja.

49. Jakopinova mati, ubita z vso družino v Ponovi vasi pri Grosuplju junija leta 1942.

49. Smrekar Angela iz št. Vida pri

Stični, odvedena z Zofijo Globokar, uradnico v tovarni „Motvoz“, Grosuplje, stanojoči pri starših v Mlačevem, na Polževo pri Višnji gori, mučeni in zverinsko razrezani v prisotnosti brata Globokarjeve, ki je bil zagrizen partizan.

51. Kantetova mati iz Korinja, Suha Krajina, obtožena da je kazala pot v Lašče domobrancem, odtrgana od moža in osmih otrok v hosto. Tri dni so ji še nosili najmanjše dete v gozd, da ga je dojila, ker je bilo še čisto majhno, potem so jo ubili 6. maja 1942. Pokopana je na Krki.

52-53. Bučarjevi hčerki iz Gorenje vasi, Stična zvrlečeni na Polževo in tam ubiti leta 1942.

54. Mohoričevo hčerko iz „Šole“ pri žalni je ubil partizan Vencajz iz Oselice pri Krki s polenom. tudi

55. Vencajzeva sestra, ki je služila pri štajercu v žalni, je padla od njegove roke.

56. škrbe Cirila, dekle iz žužemberka je bila odpeljana v gozd in ubita l. 1942. na Gorici pri Sodražici.

57. Albina Verbič iz Stare Vrhlike, odpeljana, strašno mučena in razrezana leta 1942.

58. Vidic Iva, Borovnica, rojena 1927, ustreljena 12. 7. 1942, v nedeljo popoldne, ko je sedela s svojim očetom na klopi pred domačo hišo, kamor so padli strelji komunističnih rabljev iz bližnjega gozda. Oče je obležal mrtev, 15 letna Iva pa je podlegla ranam še isto popoldne. (Glej sliko.)

59. Prepeluh Fani iz Bizovika. Ob partizanskem napadu na vaško postojanko so jo ugrabili z njeno materjo, na Orlah so jo strašno mučili, ji dali piti njeno kri in nato umorili.

60. Jakoš Marija, iz Bizovika, vrnjena iz Vetrinja v Teharje in od tam odpeljana z njeno materjo in ubita.

Correo
Argentino
Suc. Cdad.
San Martín
Lib. Gral.

INTERES GENERAL
Concesión 4848